

KONFERENCE „ČESKÁ REPUBLIKA A BUDOUCNOST KOHEZNÍ POLITIKY“

29. listopadu 2010, OBECNÍ DŮM, PRAHA

Shrnutí

Odbornou konferenci „Česká republika a budoucnost kohezní politiky“ uspořádalo Ministerstvo pro místní rozvoj v návaznosti na zahájení debat o budoucí podobě kohezní politiky po roce 2013 na evropské úrovni, které odstartovalo zveřejnění „Páté zprávy Evropské komise o hospodářské, sociální a územní soudržnosti“ dne 10. listopadu 2010. Zveřejněním této zprávy byl zahájen proces veřejné konzultace, který potrvá do 31. ledna 2011 a bude vyhodnocen na tzv. Kohezním fóru ve dnech 31. ledna – 1. února 2011 v Bruselu.

Konferenci zahájil svým projevem ministr pro místní rozvoj **Kamil Jankovský**, který vyjádřil názor, že z pohledu České republiky bychom měli mít společný zájem na co nejrychlejším a nejefektivnějším rozvoji všech regionů včetně jejich přibližování úrovni vyspělejších evropských regionů. Hlavním cílem by měla být otevřená společná debata a hledání společných závěrů a pozic, které jsou v zájmu celé České republiky.

Mezi hlavní řečníky konference patřili generální ředitel pro regionální politiku Evropské komise pan **Dirk Ahner**, autor nezávislé zprávy vypracované v roce 2009 pro Evropskou komisi profesor **Fabrizio Barca**, první náměstek ministra pro místní rozvoj **Daniel Braun** a náměstek ministra financí **Jan Gregor**. V moderovaných diskusích prezentovali své pozice k danému tématu zástupce Evropského parlamentu **Oldřich Vlasák**, poslankyně **Kristýna Kočí**, senátor **Luděk Sefzig** a dalších více než 200 odborníků a partnerů z akademické, soukromé i nevládní sféry.

Cílem konference byla debata o budoucí kohezní politice EU z hlediska České republiky. První náměstek ministra pro místní rozvoj **Daniel Braun** v této souvislosti, mimo jiné, informoval účastníky o stavu diskusí o přípravě budoucího programového období na národní úrovni. Ministerstvo pro místní rozvoj, jako koordinátor realizace kohezní politiky EU v České republice, vytváří platformu pro debatu se všemi partnery na národní, regionální i místní úrovni. Dne 1. prosince 2010 projednala vláda dokument Ministerstva pro místní rozvoj „Základní návrh aktualizované Rámcové pozice ČR k budoucnosti kohezní politiky EU po roce 2013“, který vychází z poměrně obsáhlých „Východisek pozice ČR pro jednání o podobě kohezní politiky EU po roce 2013“, schválených vládou dne 3. listopadu 2010. Standardní aktualizovanou Rámcovou pozici vypracuje ministerstvo v návaznosti na reflexi debat k „Páté kohezní zprávě“ a průběhu veřejné konzultace a poté předloží počátkem roku 2011 vládě.

Vystupující řečníci se shodli, že nastavení priorit pro čerpání dotací z evropských fondů po roce 2013 by se mělo opírat o celkovou strategii hospodářského a sociálního rozvoje ČR. „Česká republika si musí vyjasnit, jakou chce mít v budoucnu ekonomiku a na čem bude zakládat svou budoucí konkurenceschopnost“, uvedla **Miroslava Kopicová**, bývalá ministryně školství.

Konference rovněž umožnila konfrontovat postoj České republiky s nedávno zveřejněným návrhem Evropské komise na budoucnost kohezní politiky, obsaženým v „Páté kohezní zprávě“. Srovnání pozic ČR k budoucnosti kohezní politiky po roce 2013 s návrhy Evropské komise ve své prezentaci provedl italský expert **Fabrizio Barca**, který také zdůraznil nutnost reformy a modernizace kohezní politiky. Podle profesora Barcy je nutné zlepšit účelnost a účinnost veřejných výdajů, podporovat strukturální a institucionální reformy a soustředit politické úsilí na měřitelné cíle Strategie Evropa 2020. Reforma kohezní politiky bude záviset

zejména na kvalitě a otevřenosti diskuse a na schopnosti členských států a regionů reagovat na nové výzvy.

Debata o prioritách reflektovala jeden z klíčových bodů návrhu Evropské komise, podle nějž by se v budoucnu měla kohezní politika v každé členské zemi soustředit pouze na omezený počet „jádrových“ priorit, které by vycházely jednak z národních potřeb, ale zároveň by byly provázané s evropskou strategií „Evropa 2020“. Nutnost koncentrace na malý počet priorit čeští představitelé obecně přivítali. Podle docenta **Jiřího Blažka** z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy by omezený počet priorit celé nastavení zprůhlednil a zlepšila by se i měřitelnost výsledků a dopadů. První náměstek ministra pro místní rozvoj **Daniel Braun** upozornil, že bude třeba ještě vyjasnit, jak se budou priority určovat na úrovni konkrétních operačních programů – zda si je státy budou moci vyjednat s Evropskou komisí nebo zda budou moci vybírat pouze z omezené množiny priorit a zda budou některé priority povinné.

Kohezní politika má v budoucnu mít, podobně jako i v současném programovém období, dvojí zaměření – jednak odstraňování rozdílů mezi regiony (konvergence), jednak podporu plnění priorit vycházejících ze strategie Evropa 2020. Zástupce Evropské komise **Dirk Ahner** zdůraznil celkový hlavní cíl - podpoření růstu založeného na inovacích a znalostech, tvorbu pracovních míst, šetrnější využívání zdrojů a maximální využití potenciálu lidských zdrojů. Kohezní politika má tak, podle něj, i nadále zaostávajícím regionům umožnit v pokračování investic do rozvoje základní infrastruktury. **Petr Zahradník** z kanceláře pro Evropskou unii České spořitelny upozornil, že konvergenci a konkurenceschopnost není možné vnímat odděleně. Nebude možné ještě za deset let (tj. po skončení příštího programovacího období) požadovat od EU prostředky na základní infrastrukturu. Podle Zahradníka by si Česká republika měla stanovit horizont, dokdy by evropské peníze měly směřovat do konvergence a od kdy pouze již do oblasti konkurenceschopnosti.

V příštím programovacím období by se měly ve větší míře uplatňovat také tzv. nástroje finančního inženýrství (např. revolvingové úvěrové nástroje), které na rozdíl od dotací umožňují opakované využití evropských prostředků. S jejich pomocí je možné financovat především podnikatelské projekty, které počítají s návratností investic. Klasické granty budou v budoucnu nahrazovány dalšími finančními nástroji, jakými jsou například dotace úroků nebo záruky. Podle **Lud'ka Niedermayera**, bývalého viceguvernéra ČNB a konzultanta společnosti Deloitte, tento způsob využití evropských fondů dává strategický smysl; současně však upozornil, že nástroje je nutné dobře navrhnout a zajistit dobrou spolupráci s finančním - bankovním sektorem. Určitou pochybnost vyjádřil také nad tím, zda by veřejné prostředky měly nahrazovat soukromý rizikový kapitál a zda by v takovém případě náklady nepřevážily očekávané přínosy.

Dirk Ahner závěrem ocenil poměrně širokou názorovou shodu České republiky a Evropské komise. **Fabrizio Barca** velice pozitivně ocenil přístup a připravenost České republiky k mezinárodní diskuzi; přesto zůstává mezi návrhem Evropské komise a postojem České republiky několik bodů, které bude nutné dořešit. Jak uvedl ministr pro místní rozvoj **Kamil Jankovský**, Česká republika bude například požadovat objasnění důrazu, který Komise klade na cíle strategie Evropa 2020 ve chvíli, kdy pro je Českou republiku důležité především další snižování rozdílů mezi regiony. Do jisté míry je pro české představitele problematická také otázka tzv. podmíněností plateb. Evropská komise v Páté kohezní zprávě navrhuje, aby vyplácení podpor bylo podmíněno plněním určitých makroekonomických, legislativních a institucionálních závazků na straně členských států.

Tato konference, která byla poslední veřejnou debatou v tomto roce, vzbudila mimořádný zájem z řad odborníků i veřejnosti celé České republiky. To je důkazem velkého zájmu o tuto

problematiku, která je vnímána z hlediska rozvoje ČR jako klíčová. Z ohlasů je zřejmé, že debaty, které zde proběhly, byly pro účastníky zajímavé a inspirativní.